

המעשה הוא העיקר

אחרון של פסח לנצל כל רגע דיום זה

א. היות ואחרון של פסח הוא סיום וחזרתם וסך-הכל דימי הפסח²⁸ - מובן גודל ויוקר מעלת הזמן והצורך לנצל כל רגע ורגע דיום זה לתקן ולהשלים (גם מלשון שלימות) כל עניני העבודה דחג הפסח שיהיו באופן של שלימות²⁹.

לאכול מצה שרוי בכל הסעודות דאחרון של פסח

ב. ראינו בהנהגת כ"ק מו"ח אדמו"ר על שולחנו - שהי' מהדר לאכול מצה שרוי בכל הסעודות דאחרון של פסח, החל מסעודת הלילה³⁰.

בכל מאכל אפי' במאכלים שלא רגילים לאכלם עם לחם

ג. לא רק פעם אחת בסעודה, או ג' פעמים, אלא בכל מאכל ומאכל, דגים ובשר כו', ועל אחת כמה וכמה מרק, הי' מערב מצה שרוי (אפי' במאכלים שבמשך כל השנה כולה לא רגילים לאכלם עם לחם וכיו"ב)³¹.

ד. כ"ק מו"ח אדמו"ר הורה גם לכל אלו שהסכו על שולחנו שישי לנהוג כן, וכן נהגו לא רק בפניו, בסעודות שהסכו על שולחנו, אלא גם שלא בפניו כו', ובמילא, נעשה הוראה לרבים³², אנשים נשים וטף³³.

סעודת משיח

ה. כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר, ש"סעודת אחרון של פסח היתה נקראת אצל הבעש"ט סעודת משיח", כי ב"אחרון של פסח מאיר

(28) ולכן הרי הוא גם בבחי' "מאסף לכל המחנות" לכל עניני חג הפסח.

(29) משיחת אחרון של פסח תש"נ - התועדויות ע' 64: "כלשון המשנה אם לא עכשו אימתו" - הן בנוגע להעברת הקשורה עם הרגעים דיום זה, והן בנוגע לעבודה הקשורה עם כל ימי הפסח. והעיקר - להמשיך עניני הפסח על כל השנה כולה בנוגע לעבודה במעשה בפועל, שהרי בכל הענינים ישנו הכלל ש"המעשה הוא העיקר" וכו'.

(30) שם: "...ואעפ"כ, באחרון של פסח - לא זו בלבד שמקילים באכילת מצה שרוי, אלא אדרבה, מדקדקים ומהדרים לאכול מצה שרוי, כפי שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר אודות הנהגת אביו, כ"ק אדל"ע, הן בנוגע לתכלית הזהירות ממצה שרוי בשבעת ימי הפסח, והן בנוגע להידור באכילת מצה שרוי באחרון של פסח. וכן ראינו וכו'.

(31) שיחת אחרון של פסח תשמ"ח - התועדויות ע' 171: "שמה מובן גדול ההדגשה שבדבר, באופן דכל המרבה כו'.

(32) "לא רק הנהגה השייכת ליחידי סגולה, ועאכ"כ לא רק לנשיאים בלבד, אלא וכו'.

(33) שם ע' 171. ולהעיר משיחות לילות חג הפסח תשמ"ח הערה 259 - התועדויות ע' 111: "התיקון והשלימות בנוגע לזהירות ממצה שרוי, נעשה (אף הוא) באחרון של פסח, שבו מהדרים לאכול מצה שרוי דוקא".

גילוי הארת המשיח" ומאחר שגילה זה לרבים וציוה לפרסם זאת, מובן שזה שייך לכל אנשי הדור³⁴.

ו. אם ישנם כאלה שלא קיימו מנהג זה עד עתה, בודאי יקיימו מנהג זה מכאן ולהבא³⁵, כשיסבירו להם גודל מעלת הענין (ובודאי ישנם כמה וכמה שיודעים ומבינים כו'), אף שלא הורגלו בו לפני זה³⁶.

שתיית ד' כוסות בסעודת משיח

ז. המנהג דשתיית ד' הכוסות בסעודת משיח שנתגלה ע"י כ"ק אדנ"ע, הי' רק בנוגע לתלמידי ישיבת תומכי תמימים; ואילו כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו גילה ופירסם מנהג זה לכל ישראל, אנשים נשים וטף, והולך ומתפשט בכל תפוצות ישראל³⁷.

(34) תשמ"ח שם ע' 142: "אנשים נשים וטף - כי הוא נשיא הדור, ו'הנשיא הוא הכל"'. ושם ע' 143: "הכוונה בזה... שמסעודת משיח באחרון של פסח, יומשך ההארה דמשיח בכל הענינים ופרטים בבחי' היום יום (גם בגשמיות) של יהודי במשך כל השנה כולה. ובפשטות - שכל מה שיהודי עושה במשך כל השנה כולה, גם בעניני הגשמיים, יהי' חדור באלקות וקדושה (מעין ובדוגמא כפי שיהי' לאחרי ביאת המשיח), ועד למסירת נפש דחידה שבנפש (בחי' משיח שבנפש), ובשלימות, כדבעי למיעבד".

(35) "ובפרט שגם מה שלא קיימו מנהג זה עד עתה אינו מפני התנגדות ח"ו, כי אם, מפני חסרון הידיעה וההבנה בגודל מעלת הענין כו', או מפני הרגילות בהנהגתו הקודמת, כלשון הידוע "מנהג אבותינו בידנינו", ולכן, כשיסבירו לו גודל מעלת הענין וכו'".

(36) משיחת אחרון של פסח תשמ"ט - התועדויות ע' 57: "...בודאי יתחיל לקיים מנהג זה, אף שלא הורגל בו לפני זה, במכל שכן וק"ו מכללות החידוש דתורת הבעש"ט בדורות שלפני זה, ועאכ"כ לאחרי שתורת הבעש"ט בכללותה נתקבלה ונתפשטה בכל תפוצות ישראל.

...ע"פ כל האמור לעיל מובן עד כמה נוגע ומוכרח קיום המנהג דאכילת סעודת משיח באחרון של פסח גם ע"פ נגלה דתורה...". ושם ע' 55-6: "...ועוד וגם זה עיקר - שכיון שנתפשט המנהג דאכילת סעודת משיח, הרי, ההנהגה דהעדר האכילה היא היפך הציווי ד"אל תפרוש מן הציבור", והיפך הציווי דאהבת ישראל ואחדות ישראל, בכל השנה כולה, ועאכ"כ ביר"ט...היינו שבי"ט יש הדגשה יתירה על ההשתתפות עם הציבור כולה.

[ויש להוסיף בזה, שהחיוב לקיים המנהג דאכילת סעודת משיח משום "אל תפרוש מן הציבור" (וכללות הציווי דאהבת ישראל ואחדות ישראל) הוא בתקפו גם כשהיחיד נמצא בביתו, בקרן זית שלו, כי, אע"פ שהציבור אינו יודע שהיחיד פורש ממנו, הרי "כלפי שמי' גליא", ומה גם שהפרישה מן ציבור בענין מסויים יכולה להביא תוצאות בלתי-רצויות גם בענינים אחרים כו'; ועאכ"כ כשהפרישה מן הציבור תהי' בפרהסיא, כי ביר"ט מתאספים כולם בבית-הכנסת להתפלל בציבור, לשמוע קרה"ת וההפסרה כו', ומכריזים ברבים שבשעה פלונית יתאספו כולם יחדיו לסעודת משיח, וכיון שבמשך היום (בתפילה וכו') ראוהו עם הציבור כולו, הרי העדר השתתפותו בסעודת משיח היא פרישה מן הציבור בפרהסיא, כך, שהנהגה כזו מושללת לגמרי".

(37) משיחת אחרון של פסח תשמ"ח - התועדויות ע' 173. וראה משיחת אחרון של פסח תש"נ - התועדויות ע' 79: "שמנהג זה שייך לכל אחד ואחד מישראל, דאף שהתחלה בזה היתה בקשר לתלמידי הישיבה, הרי, בשנים הכי אחרונות ובחצי כדור התחתון דוקא הצטרפו למנהג זה רבים מישראל, ועד לכל אחד ואחד מישראל וכו'".

וראה משיחת אחרון של פסח תשמ"ט - התועדויות ע' 59: "...ובשנים האחרונות הולך ומתפשט ונעשה מנהג פשוט בכל מקומות מושבותיהם של א"ש, אצל כל אלה השייכים ומצטרפים לא"ש - באופן דמוסיף והולך, כפי שרואים במוחש שהשפעתם של א"ש הולכת וגדלה ומתפשטת ומתקבלת בנקל יותר כו', ועד שאפילו אלה שבכמה וכמה עינים ומנהגים (כולל ובמיוחד בעניני אכילה ושתי') אינם שייכים לא"ש, נתפשט גם אצלם המנהג דשתיית ד' כוסות באחרון של פסח". ושם ע' 60: "...אשר מידי שנה בשנה הולך ומתפשט ויתוסף ומתפשט עוד יותר (כב"ל), עד שסוף כל סוף יגיע ויתקבל המנהג בכל בית יהודי". וראה משיחת אחרון של פסח תנש"א - התועדויות ע' 86: "עד שבדורנו זה נעשה מנהג פשוט והולך ומתפשט אצל רבים מבני ישראל (ועד לכל אשר בשם ישראל יכונה) בכל תפוצות ישראל".

מוקדש לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח, ולזכות הו"ח ר' רפאל יואל וזוגתו מרת חי' רחל ומשפחתם שיחיו זימערמאן

וא לתלות בכותלי בית הכנסת, ומצווה לפרסם בכל מקום! כתובתינו באינטרנט www.moshiach.net/blind

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

ח. כמה פעמים הורה כ"ק אדמו"ר מלך המשיח להנהלת הישיבה (או באי-כחם) לחלק הד' כוסות לכל הנאספים³⁸.

ט. לפרסם ולפעול על עוד יהודים שיקיימו המנהג דשתיית ד' כוסות³⁹.

י. פשיטא - באופן של זהירות משיכרות, ח"ק⁴⁰, על ידי זה שיקח כוסות שלפי ערכו, או שישתה רוב כוס, וכיוצא בו⁴¹.

לשתות כל הד' כוסות עם כוונה שזה שייך להגאולה

יא. אלה שספק אצלם אם שתו כל ד' הכוסות בכוונה שזה שייך לגאולה העתידה, בודאי ישלמו, דשתיית ד' הכוסות צריכה להיות באופן ודאי וברור⁴².

כינוס תורה

לערוך כינוס תורה באסרו חג, או בסמוך לו, בכל מקום

א. יש להזכיר ולעורר אודות המנהג בשנים אחרונות לערוך "כינוס תורה"⁴³ למחרת הפסח (נוסף לה"כינוס תורה" שנערך בהג הפסח

38 ראה משיחת אחרון של פסח תשמ"ח - התוועדות ע' 173: "ובנוגע לפועל - בודאי יקיימו עתה מנהג זה, על ידי זה שבאי-כח הנהלת הישיבה יחלקו ד' כוסות לכל המסובים כאן". וראה משיחת אחרון של פסח תש"נ - התוועדות ע' 79: "...תתן הנהלת הישיבה ד' כוסות לא רק לתלמידי הישיבה, אלא גם לכל הנאספים כאן, בביהמ"ס וביהמ"ד של כ"ק מ"ח אדמו"ר נשיא דורנו".

39 משיחת אחרון של פסח תשמ"ט - התוועדות ע' 60: "והמעשה הוא העיקר (לא רק המחשבה, הדיבור או השמיעה, ע"ד המנהג דשתיית ד' כוסות בסעודת משיח, כי אם, הקיום בפועל במש). . . והן בנוגע להפירסום והפעולה על הזולת, שעדיין יש שהות באחרון של פסח זה לפעול על עוד יהודים שיקיימו המנהג דשתיית ד' כוסות".

40 "וזהירות משיכרות, ח"ו היפך הציווי והיפך הרצוי כו".

41 משיחת אחרון של פסח תשמ"ח - התוועדות ע' 173.

42 מאמר ד"ה והחיים תשמ"ט - סה"מ מלוקט ח"ג ע' קכט הערה 20: "באמירת המאמר הוסיף כאן בתור ענין בפ"ע: ובדאי שכל אחד ישלים ד' הכוסות, וגם אלה שספק . . . וכאמור, שעל ידי זה מקרבים הגאולה העתידה". וראה אחרון של פסח תשמ"ט - התוועדות ע' 62: "אלה שיש להם ספק אם השלימו שתיית ד' הכוסות . . . (הן בכמות, והן באיכות, בנוגע לכוונה כו) - ישלימו באופן שיצאו מידי ספק, כמובן ופשוט, שענין נעלה כזה (ד' כוסות הקשורים עם הגאולה העתידה, כ"ל בארוכה) צריך להיות באופן ודאי וברור (ללא שום ספק)".

תשמ"ט שם ע' 59-60: "יש להוסיף ולבאר הקשר והשייכות דגאולה העתידה למספר ד'. . . שמספר ד' רומז על שלימות העולם שתהי' בגאולה העתידה (לאחרי גמרו ושלימות "מעשינו ועבודתינו") - שהעולם יהי' מוקף מכל ד' רוחותיו, בצניו של מ"ם **סתומה**, שרומז על הגאולה. ועוד רמז בזה - ע"פ מ"ש בהפסרת היום אודות הגאולה העתידה "ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ".

...וגם אלה שכבר שתו ארבע כוסות, אבל הי' חסר אצלם בכוונה המתאימה והראוי' (בקשר ובשייכות לגאולה העתידה) - ישתו עוד הפעם... ויהי' שכא"א יקיים המנהג דשתיית ד' כוסות כדבעי, מתוך כוונה המתאימה והראוי', ומתוך שמחה אמיתית".

43 ראה משיחת ש"פ אחרי תשמ"ט - התוועדות ע' 68: "א' מהטעמים למנהג שהונהג (כבר כמה שנים), שבהמשך ובסמיכות לחג הפסח, יעשו "כינוס תורה"... שכ"כ שק"ט ומפללים בדברי תורה - כי בהמשך לחג הפסח מתחיל מחדש הענין ד'משה קיבל תורה מסיני" תושב"כ ותושב"פ (וכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש), במילא הרי זה זמן המתאים להוסיף בלימוד התורה, והגם שהכינוס תורה הוא מנהג ישראל (ולא חיוב) - הרי מקיימים ע"ז - **בשעת הכינוס - מ"ע מן התורה דת"ת ות"ת דרביים**, וביחד עם זה - עם הרגש והתלהבות שניתוסף ע"י מנהג, וע"י רביים".

וראה משיחת יום ב' דחג השבועות (התוועדות ב') תשמ"ט - התוועדות ע' 294: "שגם השיעורים שהם מוזמן לזמן, ועד כמה פעמים בשנה בלבד, כשהם באופן של קביעות, יש להם תוקף כמו ענין תמיד, כפי שמצינו בקרבנות, שכל קרבן שישלו זמן קבוע דוחה שבת, כמו קרבן תמיד שהמנו בכל יום ממש הכוונה היא - להמנהג שנקבע מכל"כ שנים ובכל"כ מקומות לערוך "כינוס תורה" לאחרי ובסמיכות לכל א' משלש רגלים . . . כולל ובמיוחד חג השבועות, שלהיותו "זמן מתן תורתנו" הרי זה הזמן הכי מתאים לעריכת "כינוס תורה".

עצמו, לאחר ימים הראשונים), כנהוג כאן, ונתפשט גם בעוד כמה וכמה מקומות⁴⁴.

ב. מי שאין ביכלתו⁴⁵ (מאיזו סיבה שתהי') להשתתף בגופו ישתתף במחשבתו, וכיון שבמקום שמחשבתו של אדם שם הוא נמצא, הרי זה נחשב כאילו נמצא בגופו בהמקום שבו נערך הכינוס-תורה⁴⁶.

ג. להשתדל בפירסום מנהג זה בכל שאר המקומות שעדיין לא נהגו כן - שגם במקומות אלו יערכו "כינוסי תורה" בהמשך ובסמיכות להימים טובים, ב"אסרו חג", או בימים שלאחרי זה, באופן שיוכל להיות "ברוב עם", כפי תנאי המקום⁴⁷.

ד. כשמחרת הפסח הוא ערב שבת - מתחיל ה"כינוס תורה" בערב שבת, והמשכו ביום ראשון לאחר השבת, שאז, יוכלו להשתתף בה"כינוס תורה" גם מערי השדה, ואם יוסיפו גם לאחר יום ראשון - מה טוב ומה נעים⁴⁸.

ה. שידפיסו בקובץ הדברי תורה שמדברים בעת הכינוסים (בקלף נאה ודיו נאה כו⁴⁹), שגם אחרים יוכלו ללמוד בזה, ועל ידי זה - יהי' "והעמידו תלמידים", עד ל"תלמידים הרבה" [שזהו גם התכלית של הכינוס תורה]⁵⁰.

44 משיחת אחרון של פסח תשמ"ט - התוועדות ע' 61: "ויהי רצון שיתוסף ויתפשט יתקבל בכל שאר המקומות".

45 שם: "ולכל לראש - יכריזו ע"ד הכינוס תורה, המקום והזמן, וכל שאר הפרטים הקשורים עם הכינוס תורה, והעיקר - שכולם ישתתפו בהכינוס תורה . . . בגופו, ומי שאין ביכלתו וכו'". [בענין ההכרזה ע"ד כינוס תורה ראה גם משיחת יום ב' דחג השבועות (התוועדות ב') תשמ"ט - התוועדות ע' 298: "ואח"כ צוה כ"ק אדמו"ר שליט"א להכריז ע"ד ה"כינוס תורה". [ועוד]. וראה שם ע' 296.

46 שיחת אחרון של פסח תש"נ - התוועדות ע' 78: "ובפרט שמעלת המקום שבו נערך הכינוס תורה - ביהמ"ס וביהמ"ד של כ"ק מ"ח אדמו"ר נשיא דורנו - מועילה ומסייעת להחשב כמו שנמצא גם בגופו".

47 משיחת יום ב' דחג השבועות (התוועדות ב') תשמ"ט - התוועדות ע' 294: "וכאן המקום להציע שישתדלו בפירסום... ויש להוסיף, שבנוגע לכל הענינים... יש נתינת-כח מיוחדת (לא רק מהענין דמ"ת, אלא) גם מהענין דהקדמת נעשה לנשמע שלפני מ"ת, היינו, שגם כשחסר בהבנה בשלימות בכל ה"ל, יש לעשות זאת גם באופן של הקדמת נעשה לנשמע".

וראה משיחת אחרון של פסח תשמ"ט - התוועדות ע' 62: "...כולל גם ההכרזה וההתעוררות שחילטו עתה לערוך "כינוסי תורה" גם במקומות שמאיזה סיבה שתהי' לא הונהג עדיין מנהג זה. ויהי' שמהם יראו וכן יעשו גם בכל שאר המקומות, ובפרט כשרואים שפוסקים עוד יותר (במקומות שכבר נתקבל המנהג) - הן בכמות והן באיכות, כולל גם הוספה במספר המשתתפים בה"כינוס תורה" יותר מאשר ע"ד הרגיל בשנים הקודמות, ומתוך שמחה טוב לב". וראה משיחת ש"פ אחרי תשמ"ט - התוועדות ע' 69: "כדאי לעורר את בני ישראל בכל מקום ומקום האפשרי, שדבר נכון וטוב מאד שיעשו "כינוס תורה", בימים אלו בשבוע זה (בסמיכות לחג הפסח), או על כל פנים בשבת הבא או בימים שלאחרי זה (בכל מקום לפי תנאי המקום והזמן), ובמקומות שכבר עושים "כינוס תורה" - יוסיפו בזה, בכמות ובאיכות".

48 משיחת אחרון של פסח תשמ"ט - התוועדות ע' 61-62: "משא"כ בערב שבת, שלא יוכלו לבוא ולהשתתף בה"כינוס תורה" כדי שלא יגרע במעשיהם ועבודתם ופירותיהם במקום מושבם ביום השבת".

49 שם: "שעל ידי זה ישנם הדברי תורה באופן ד'תשים לפניהם", "כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם".

50 משיחת ש"פ אחרי תשמ"ט - התוועדות ע' 71: "...ומזה גם הלימוד בנוגע ל"כינוסי התורה"... שתכליתם צ"ל גם "והעמידו תלמידים הרבה". אחד מהדברים לוודא זאת - על ידי זה שמדפיסים בקובץ וכו'".

מוקדש לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח, ולזכות הו"ח ר' רפאל יואל וזוגתו מרת חי' רחל ומשפחתם שיחיו זימערמאן

נא לתלות בכותלי בית הכנסת, ומצווה לפרסם בכל מקום! כתובתינו באינטרנט www.moshiach.net/blind

יחי ארוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד